

12. 419.

SÕJAVÄE MAJAPIDAMINE.

120594

(p.11) Sõda ilma rahata (Napoleoni Itaalia sõjad). Kontributsioonid. Oma maad kasutati ainult niipalju, et saaks oma väge viia teise maa piirini.

Napoleon Venemaal kaotas Venemaal mitte operatiivselt, vaid halva varustuse, nälja pärast. Venemaa aga ei varustanud Napol. vägesi. (p.12). 19.saj. kerkib üles maj. riisiko küsimus sõja seoses olevate kuludega, mis võib majanduselu ruineerida. Kuna aga 19 saj. toodangu tõus oli suur siis saadi sõda pidada toodangu ja rahvamajanduse ülejääkidest. (13). Ilmasõja eel arvati et sõda tuleb lühike sest arvati et rahvamajandus ei kannu välja. Tegelikult aga pidas siiski ning sõda venis mitmeks aastaks. Nii näit. läks materjali sõjaks: Prantsusmaa 75 mm - 14.000 mürske kavatseti toota päevas. Tegelikult aga toodeti 208.000.000 mürske kogu sõja kestel.

150 mm - 465 tk päevas, kavatseti aga palju rohkem ning kokku sõja ajal toodeti 31.000.000 tk.

kerge kuulipild. 225.000

lennukite mootoreid 90.000

Champagne lahingus üks suurtükitoru oli iga 18 m järgi kilomeetri peale üle 500.

Verduni ümbruses kus toimusid suuremad lahingud ühe m² peale langes $\frac{1}{2}$ - 1 tn lõhkeainet. Nii suur oli materjali kulu. Enam pole üldse olnud juttu rentaablustest. Kulud kaeti sise ja välislaenudest ning ka maksudest. Selle tagajärjel aga tekkis hiljem inflatsioon ja rahavääringu langus nii Venemaal, kui ka Saksamaal.

Üldiselt sõjamaterjali oli vähe ja sõjafondid väiksed kuna arvati et tuleb lühike sõda.

Inglismaa sai sõja alul sissetulekuid maksudest 54%. 1918.a. otsesed maksud olid riigi eelarvest 78,8%.

Inglise kattis oma kuludest 28% maksudest.

Saksamaal 87%) alul
52%) lõpul otsemakse.

1915a. sõja kulud ühes kuus ületasid mitmekordselt rahuaegse aasta eelarve.

Seega näeme, et rahvamajandus dikteerib sõjapidamise viise. Rahvamajandusest oleneb sõjaväe

tegevus.

Ilmasõjas kulutasid suurriigid aga 208,35 miljardit dollarit.

Wallensteini (30a. sõja) ajal sõjaväe majapidamise ressursid olid väga piiratud. Kulud kaeti nende maade abil keda vallutati. Arvestati vallutada kavatsetavate maade ressurssidega.

Sõjaväe majapidamine (Heereswirtschaft)

Selle areng toimub koos sõjaväe relvastuse arenguga. Nomaadide juures iga mees oli sõjamees. Egiptlastel, kus sõjavägi moodustas eriseisusest, sõjaväelastele oli antud maad, millest ta sai elatust peale selle sai veel 5 naela leiba ja teisi aineid.

(p.16 ühtlasi ka 6).

Vanad roomlased.

Majandusorganisatsioon oli väga arenenud.

Questori - majanduse administraatori võim oli võrdne väejuhiga. Varustusorgan seisis väga kõrgel järjel. Isegi praegu on sellest eeskuju võetud.

Roomas toimus varustus rahalisel alusel, sõdurid said palka. Teede ääres olid asutatud suured toidu magasiinid. Materjaalseid ressursse määras senat igakordse sõjakäigu puhul (meil saadakse eelarve korras). Roomas saadi raha:

1) Riigi tagavaradest.

2) Allaheidetute maksudest, kuna Room oli ekspansiooni - ilmariik.

Anti veel ühekordsed tasud vahvuse eest.

Kartaago sõdade tagajärjel hävis väike põllupidajate klass, kuna nad viibisid alaliselt sõjas, ei suutnud oma kulusi korrastada ning jäid võlgadesse mispärast maa läks suurmaaomandiks.

Pikapeale varandused hakkasid voolama lõbukultuuri tagajärjel itta. Room jäi tühjaks moraalselt ning nõrgaks.

(p.17 ühtlasi ka 7)

Reodalism.

Varustus vasalli kulud. Tekkis rüütli sõjavägi juures keskaja üldisest majanduslikust iseloomust. Vasallid tulid oma sõjavägedega ja varustusega. Peauksuseks oli ratsamees, kuna aga jalaväel oli kõrvaline tähtsus - jalavägi oli rüütelkonna teenistuses. Jalavägi teenis ratsanikke. Rahvas ri-

gikaitsest osa ei võtnud, see oli põhjustatud naturaalmajapidamisega, 8000 meest oli väga suur sõjavägi.

Kuningas oli nõrk - tekkis võistlus vasallide ja kuninga vahel, kusjuures linnad toetasid kuningat taotledes suuremaid õigusi. Kuningas hakkas palkama sõjaväge. Tekkisid erilised palgasõjamehed eriti svæitslased hispaanlased j.t. Raha saadi kauplemisest - linnad toetasid kuningat. Ka väejuhid pakkusid oma teeneid neid nimetati kondotjeerideks.

(p.7)

Sõjalised ja varustuse alad omavad kumbki erilist tähtsust ja oma kaadrit. Seda lahtutust teostavad rohkem keskasutused.

Sõjamineisteriumi juures on 10 sõjaväe juhatajat. Nende tegevust kooskõlastab sõjaväestaabi ülem ja sõjaministri abi.

Keskajal majanduse kandejõud oli väike. Sõjatööstus oli esimene kapätalistlik tööstus. Ta oli ühtlasem ka kõige tulutoovam kuna relvad olid hinnas, nõudmine on olnud ka suur alafiste sõdade tagajärjel. Kõige esiteks tekivad metall-relvatöösturid Saksamaal.

(p.11) Sõda ilma rahata!

Prantsuse revolutsioon.

Sõjapidamise ainelised alused P. revolutsiooni ajal olid hoopis erinevad praegusest sõjaväe majapidamisest alustest (Napoleoni Itaalia sõjad - sõjad ilma rahata!)

Pr. revolutsiooni ajal riik ajas merkantilistliku poliitikat - hoolitses kaubanduse ja tööstuse eest, kusjuures aga talupoegade olukord on olnud halb. Maksustati talupoegi, põllumajandust 50%-liselt. Teiselt poolt deviisiks oli sõda ilma rahata - varustusbaas on ees. Napoleon on alati võtnud varustust võidetult. Transportimise abinõud on olnud halvad.

Sõjaväe eelarve moodustab riigi eelarvest 20-50% ja rohkem veel. Krediidi korraldajaks on sõjamineister krediidi kasutajad Vab.Val. raha ja arve osak. ülem ja edasi väeosade maj. ülemad.

Nõuded esitatakse varustusvalitsusele, kes assigneerib vastava summa.

Rooma sõduriid olid kõrged füüsilised ja mo-

raalsed omadused, ka kõrge areng oli roomlaste võidukate lahingute põhjuseks, ta sai ka palka, millest kattis oma kulud. Igal pool olid loodud suured toidu magasinid.

Lääne-Rooma impeeriumi langemisega algab kesk-aeg. Aasiast tulevad sõjakad mongoolid. Nende võidukäigud ulatuvad isegi Euroopa mandrile. Venemaal nad valitsevad 200a. Idalased on eriti kuulsad luure teostamise alal.

Gustaf Adoff rajas varustuse organisatsiooni küsimuse klassiliselt. Praktiseeriti sõdurite paigutamist elanike juurde korteritesse. Samuti laastamine ja röövimine sõjaretketel oli keelatud. Sõdur pidi rohkem kartma kaprali keppa, kui vaenlast.

17.saj. alates loodi moodne sõjaväe varustus, anti vormiriided jne.

Sõjaväe majapidamise ülesandeks on varustada sõjaväge kõigega, mida sõjavägi vajab oma lahingu-ülesannete täitmiseks.

Sõjaväe majapidamise alused:

- 1) Riigi jõukus.
- 2) Organisatsioon.
- 3) Tehniline areng.
- 4) Sv.komplekteerimise viis.

Sõjaväe varustamine on eeskujulik nende rahvaste juures, kes on kõrgel astmel oma organisatsiooni arengus.

Sõjaline ettevalmistus jaguneb:

1) sõjaväe juhtide	)	
2) sõjaväe	)	ettevalmistuseks.
3) rahva	)	

Sõjamajanduse mõiste - s.o. riigivõimu teostamine sõja varustuse alal.

Sakslased tarvitavad sõna Wehrwirtschaft. Kui algas Maailmasõda, siis olid kõik riigid ettevalmistatud sõja reservidega, kui ka raha kattevarad olid tugevad.

Enamikus riiges olid asutatud riigikaitse nõukogud (eeskujulikud olid inglased, prantslased ja venelased).

Oldi veendumusel, et sõda kestab ainult kolm kuud, tegelikult aga kestis 4 aastat. Sõda paiskas segi vabamajanduse. Ilmasõda omas totaalset sõja iseloomu - hävitati reisijatelaevu, pommitati Pa-

riisi mitu kuud kaugelaske suurtükkidest.

Need riigid kelle majanduslikud resursid olid väikesed, püüdsid kiirsõja poole, pannes tegevusse kogu omad jõud, et anda vaenlasele juba alguses otsustavat lööki.

Totaalse sõja ettevalmistus haarab kõiki riigi ja rahvamajanduse harusid. Kodaniku vabateotsemine kaob. Esikohal on totaalses riiges riigi huvi kodaniku huvid jäävad tagaplaanile, kuna aga demokraatlikutes riiges on esikohal jälle kodaniku heaolu ja riigi huvid pääsevad maksvusele ainult niivõrd, kui see on tarvilik riigikaitse seisukohalt.

1) Sõjaliste jõudude ja väejuhatuse ettevalmistus.

2) Kodanikkonna ettevalmistus (rahvastiku poliitiline ja moraalne ettevalmistus).

3) Majanduse ettevalmistus. Majandust tuleb nõnda suunata, et ta suudaks varustada kõige vajalikuga sõja fondid, igasugused tagavarad ja kattevarad rahaüksuse stabiliseerimiseks ja tema väärtuse säilitamiseks.

Riigivõimu teotsemine sõjavavarustuse alal.

1) Võimaldada rahuldada kõike sõja jõudude vajalikud nõudmised ja tarbed.

2) Ettevalmistada ja läbi viia majanduse mobilisatsiooni.

Kaitsemajanduslik läbiviimine on kõige kergem just plaanimajanduslikes riiges. Sõjamajanduse ülesanne on aga teostada ülemineku rahu ajalt sõja ajale.

Saksa majandusteadlased ei poolda üldse vaba majanduse riigistamist, vaid ainult selle koormatust teatud piirides.

Eesti sv.majapidamise ülesanded:

1) varustamine rahu ajal,

2) ettevalmistus mobilisatsiooniks,

3) varustamine sõja ajal.

Sõjalised jõud (relvastatud jõud) koosnevad:
I Relvastatud jõud.

1) sõjavägi, 2) sõjaministeeriumi asutused,

3) piirivalve, 4) kaitseliit.

Sõjavägi koosneb:

1) sõjaväe keskasutused (ülemjuhat. eesotsas)

2) sõjavägede staap

- 3) diviisid
- 4) kaitseliit
- 5) sõjaväe õppeas.
- 6) merejõud
- 7) õhukaitse
- 8) suurtüki insp.
- 9a) jalaväe insp.
- 10) inseneriväe insp.
- 11) ratsaväe insp.

Sõjamajandus.

- 1) sõjaväe keskmajandus
- 2) sõjaväe koondise majandus
- 3) väeosa majandus.

1) lasub sõjaministeeriumil resp. varustuse valitsusel.

2) lasub diviisi majandusel.

3) väeosa (rügemendi, pataljoni maj.).

Sõjaväe juha, kes käsutab lahingjõude peab suutma juhtida ka nende abijõude (varustuse organid). Kuid tema ei suuda tungida varustuse tehnilistesse küsimustesse.

Diviisi majandust korraldab diviisi intendantuur.

Sõjaminister teostab otsuseid:

- 1) varustusvalitsuse kohta
- 2) tervishoiu " "
- 3) kõrgema kohuse "
- 4) prokuratuuri "
- 5) juriskonsulatuuri "

Sõjaministri abi on kohustatud täitma sõjavägede juhataja korraldusi nagu oma ülema korraldusi.

Sõjavägede staabiülem on kohustatud täitma sõjaministri korraldusi, nagu oma ülema korraldusi. Nende s.t. sõjaministri abi ja sõjavägede staabiülema kaudu on loodud side ka sõjaministri ja sõjavägede juhataja vahel.

Võib esineda kas garnisoni majapidamis vorm või rügemendi majapidamine, kusjuures kompanii majapidamine on kadunud. On tähtis et rügemendil oleks oma majandus rahu ajal, siis on seda kergem teostada sõja ajal ja on jäänd püsima tsentraliseeritud majapidamise vorm nagu meil praegu olemas. Vahetu operatiivne ja erialaline alluvus või järelvalve.

Erialaline järelvalve. Varustusvalitsus annab käsku kõigile var.ülemale, kes on diviisis. Need annavad edasi.

Erialaline järelvalve hoolitseb selle eest et kõik oleks korraldatud otstarbekalt. Otsest distiplinaar võimu e.t. käskinisvõimu tal ei ole.

Personal jaguneb:

1) Juhtiv personal - teatud ala juhtimine ja organiseerimine.

2) Korraldav personal - maj. ohvitserid ja allohvits. väeosades.

3) Töölised. Töö koordineerimis ja ja kontrollimis.

Varustusvalitsus (rahu ajal) keskorgan. Hoolitseb 1) sõjaminist. 2) sõjaväe ja 3) kaitseliidu varustuse eest.

Koostab eelarve ja valvab selle täitmise eest. Soetab tagavarasi, valmistab ette sõjatöösusi. Töötab välja õigusnormid, mis puudutavad varustust. Püstitab ehitusi, hoiab neid korras, hoolitseb tagavarade soetamise eest.

Järgmine aste on Diviisi intendantuur. Korraldab diviisi majandust, varustamist. Töötab välja mobilisatsiooni kavasid. Töötab välja varustuskavad, kontrollib Maj. ülem, Väeosade majapidamise korraldamine kõigil aladel ja väeosade mobilisatsioonikavade ettevalmistust.

Vab. President annab dekreete ja määrusi mis puudutab varustust, kinnitab teenistustasu normid.

Vab.Valitsus ja Peamin. algatab Presidendi teadmisel vajalikke seadusi riigikaitseks. Hoolitseb vajalike krediit. võtmise eest riigi eelarvesse, võib lubada erakonnal varustust.

Sõjamineister on presidendi ja Vab.Valitsuse otsuste teostajaks. Hoolitseb tervikuna varustuse ja tervishoiu eest. Hoolitseb selle eest, et antud seadused oleksid kohased. Revideerib.

Revisjon.

Sõjam.abi - kõrgem sõjaväelane - sellele alluh tervishoiu ja varustusvalitsus.

Sv.varustuse ülem juhib var.valits. tegevust, korraldab krediite. Krediidikäsutajaks on selle raha-arveosakonna ülem.

Riigikaitse nõukogu (5 Vab.Val. liiget, ülem-

juhat. riigivolikogu ja riiginõuk. esimehed, kaitse-
seliidu juht j.t.). Puht nõuandev asutis avaldab
oma arvamist mitmesuguste seaduseelnõude ja ettepa-
nekute kohta. Sõjaministeeriumi nõukogu ehk (sõ-
javäe nõukogu).

Alatised liikmed (diviiside ülemad) ja ajuti-
sed liikmed. Otsustab maj. küsimusi, mis ületab
sõjaministri võimupiire. Sõja ajal neid pole.

Normid

Riigikaitse rahuaegse korrald. seadus RT 38,29

" sõjaaegse " " " "

Väeosa majapid. seadus RT 34,9

Riigihangete RT 34,37

Siis varustamise seadused ning rida

Väeosa majapidamine.

Selleks on vaja majanduslikke ressursse ja
maj. vahendeid. Väeosad on majanduslikult iseseis-
vad. Peab rahuld. väeosa kõhu ja kultuurhuvisid
jne.

Objektiks on igasugused ainelised väärtused,
mis on antud või ise tekkinud.

Meil on organisatsioon ülevõetud Vene väest.
Vene ajal oli aeg, kus sõdur sai riigilt ainult
leiva ja tangud. Muu eest sõdur aga pidi ise hoo-
litsema. Sõdurid teenisid, artellivanem valvas,
et sõdurid teenitud raha kasutaksid nende tarvete
rahuldamiseks.

Varustamine natuuras - endal pole tarvis mida-
gi muretseda. Esineb ka segasüsteem, antakse nii
raha kui ka varustust.

Rahasüsteem on kõige painduvam. Tahad ei saa
rakendada massilist valmistamist. Puudub ühtlus
mõni osevam saab paremini hoolitseda, teine ei saa
aga turukonjunkturi kasutada varustab halvasti,
või osaliselt, kandes täiesti eramajanduse ilme.
Kuid peab siin kandma riisikot ja kannatama teine-
kord spekulatsiooni all.

Natuuras varustus nõuab keskasutusest suurt
organiseerimist. Transport kulud on suured. Koha
peal saaks palju asju adavamini.

Väeosa kaotab huvi oma majandust tõsta parema-
le järjele. See on rahu ajal. Sõjaajal on aga va-
rustus mõeldav ainult natuuras.

Varustamise süsteem - raha alusel - see on

midagi muud, kui varustus rahas.

Meil on see üldiselt kehtiv. Igal väeosal on oma bilansid. Ainult relvad ja sellised asjad antakse niisama.

Puudujääki ei tohi seejuures olla.

Meil on sega süsteem mis on kõige parem.

Võlgu	Saada	On mõeldav, et
ära kulu-	nii palju	agat kompanil on
tatud	on õigus saada	oma üksik maja-
		pidamine, oma köö-
19.000.-	20.000.-	kingsepad, oma
1.000		rätsepad ja m.s.
20.000.-	20.000.-	Sel korral on
kr.1.000.- on väeosa sääst.		tegemist detsent
		ralisatsiooniga,
		on aga ka mõeldav

et rügemendi juures on majandus jaoskond, mis korraldab kõigi alluvate üksuste majandust.

Rügement

Väeosade majapidamise seadus
28.dets. 1933.

o o o o

Pataljonid

VMS

Varahoidja vastutab varuladude eest, kui tal vara ei ole, siis vastutab ohvitser kes pidi kontrollima aga ei kontrollinud ja nii läheb vastutus edasi (solidaarne vastutus).

Kompani ülematel on suured ülesanded varustuse alal. Peab selle välja nõudma. Maksab palgad välja, valvab, et kompanil oleksid vajalikud varad.

Veltveebel - valvab, et kõik oleks korras on nagu kompani peremees.

Väeosa arst - hoolitseb sanitaarvarustuse eest. Peab teinutama toiduainete joogivee ja ruumide järelvalvet.

Veterinaaralal on samad ülesanded veterinaär arstil.

Majandusülem - on väeosa majanduse tegelik ja vastutav juht. Tal on pataljoni ülema õigused ja kohustused. Ta valvab, et kõik vastavad isikud täidaksid oma kohuseid. Annab juhtnööre. Annab töid välja. Korraldab oste, võistluspakkumisi.

Peab iga kuu alul kontrollima, kassat sissekan-
deid ja avansse.

Vecrandaastas peab sama tegema kord ettetea-
tamata. Aastas kord revideerib kõiki. Avnase võib
välja anda kuni 300 kr. Oste teostada kuni 2000-
kr-ni.

Arveohvitser on tema abiks. Tema käes on kas-
sa. Peab kassaraamatut.

Varaohvitser - kraami, kütte ja valgustusese-
mete väljaandmist ja vastuvõtmist korraldav organ.
Temale alluvad rätsepa, kingsepa, sadulsepa ja
teised töökojad.

Ta koostab nõudmised, mida on vaja välja an-
da. Hoolitseb majapidamiskava eest, s.t. kuidas ta
krediite kasutab.

Toitlusohvitser - toiduainete väljaandja.

Töökompani ülem - temale alluvad puusepp,
lukusepp, ta hoolitseb heinto, aluspõhu j.m. eest.

Relvurohvitser - hoolitseb selle eest, et rel-
vad oleksid korras. Talle allub relvade töökoda.
Ta peab omama tehnilisi teadmisi relvade alal -
suurtükiväes - suurtükitehnikud. Nende abiks on
majandusallohvitserid ehk seersandid. Neid mää-
ratakse väeosa ülema poolt kellel on kutse või
vastavad kogemused. Peavad tundma oma eriala sea-
dusi ja määrusi. Peavad tundma varade säilitamist.
Iga vara peab olema paigutatud vastavalt eeskirja-
le. Hoolitsevad laos eest. Neid on igal alal.

Allüksuses on veel üks majandusallohvitser
kes on kompani ülema abiks maj. alal.

Meie majapid. organisats. pole kõik iseseis-
vad maj. väeosad ühesuurused. Vähemates üksustes
on organisatsioon väehm. Mõnes pole ühtki majandus-
allohvitseri.

Kui väeosas on maj. ülem ja 2 ohvitseri, siis
ülesannete esineb ülesannete kumulatsioon. Ühel
on mitu ülesannet. Ainult arveohvitseri ülesanded
ei saa kokkuda majandusülema ülesandega. Kui aga
majandusülem on siiski sunnitud pidama kassat,
siis osa tema funktsioonest läheb üle väeosa üle-
male, kes teda kontrollib ja temale avansse välja
annab.

Majanduslik juurdekuuluvus.

Näit. Valgas on üks rügement, ning seal samas
rühm ka veel üks kompanii, mis on Tallinnast Sile
pataljonist välja saadetud. See kompani aga is ei

saa hoolitseda oma kompanii eest. See kompanii on antud Valga pataljoni hoolde, kes majandab seda samuti nagu oma allüksusi.

Üksik kompanii majapidamine - kompani on oma väeosast oemal, aga teda ei saa juurdekuuluvusse panna. Sellele siis antakse suurema võimupiirid. Võib iseseisvalt teha oste jne.

Väeosade varustamise ülesanne:

- 1) Tuleb kindlaks määrata vajadused.
- 2) Kavandamine vajaduste rahuldamiseks.
- 3) Muretssemisprotsess.
- 4) Despatch and distribution (kohale toimet.)
- 5) Säilitusülesanne.
- 6) Arvepidamine.
- 7) Kõlbmata varade likvideerimine.

Sõjaväe varustus jaguneb üldiselt otstarbe järgi - relvadeks, toitaineiks jms. Meil aga siiski rohkem organisatsiooni järgi:

- 1) rahavarustus, 2) kraamivarustus, 3) relvvarustus, 4) tehnika-insenerivarustus, 5) sanitaarvarustus 6) veterinaarvarustus.

Liigitatakse veel 1) jalaväevarustus, 2) mereväevarustus, 3) ratsaväevarust, 4) suurtükiväevarustus jne.

Otstarbekus, kõlblikus, mõõdukus hinnas. Et kindlustada nende otstarbekust ja vajaduse korral saaks neid teistega asendada selleks on määratud kõlbavus tüübid.

Valmistatakse vastavat eeskirju ja kirjeldust, mis määrab kindlaks dimensioonid materjalidest ja teistest esemetest. Seejuures kõrvalekaldumised kvaliteedist pole lubatud.

Iga sõduri, iga voozivankri ja muu peale on ettenähtud summa, millega peab teda korras hoidma.

Uute esemete muretssemine toimub vastavate normide alusel ja hinna eest, kui saadakse odavamalt, siis tekkivad säästusummad.

Siis normeerimata varustus - püssid laskemoon, suurtükid. Osa varustust antakse välja isiklikuks varustuseks leib, suhkur samuti teenistustasud.

Tagavarad.

Jooksvad tagavarad - rahu ajal tarvitamiseks.

Puutumatud tagavarad - need on sõja ja mobilisatsiooni tagavarad.

Mobilisatsiooni tagavarasi peetakse toidu-
ainetest jms. et saaks formeerimisel välja anda.
Sõjatangavarad - antakse aga kaasa sõtta, nad pea-
vad olema formeerimise kohas.

Üksikud varustamise alal.

I. Rahaga.

Sõjaminister on õieti kulude minister, tulusid palju pole. Tulusi nõutakse eelarve kaudu riigi teistest tuluallikest. Üldse see teeb välja riigieelarvest 20% ning viimastel aastatel on küünnud kuni 25%-ni.

Sellest summast 46% läheb teenistustasudeks (alalisele kaadrile) ajateenijate ülalpid. 16% väljaõpe 1,5%, varustus administratsioon 4,5%, hoolekanne, remont 2,0%. Muud 5%.

Sõjamaterjali muretsemiseks harilikust eelarvest ei jätku. Selleks on erifondid (Riigikaitsefond). Eelarvestuskord.

Varustusvalitsuse osakonnad ja staabid esitavad eelarve ettepanekud raha-arveosakonda, kus koostatakse üldise sõjaministeeriumi eelarve. Siis see esitatakse varustusvalitsuse ülemale, kus peale kärpimist esitab sõjamin. nõukogule ning selle järgi maj. ministeeriumi eelarve osakonda. Vaeeldavaid küsimusi otsustab Vab.Valitsus. Nii siis Riigivolikogu ja Nõukogu kompromissiks valmib siis eelarve.

Eelarve on jaotatud peatükkidesse, peatükid §§-desse, ning paragrahvid punktideks. Krediidide ülekandmine ühe peatüki piires on võimalik ühest §-st teise.

*Sõjaministeer. nõukogu ettepanekul Vabariigi Valitsus krediidi käsutajad on raha-arveosakonna ülem ning edasised krediidi kasutajad on väeosade ülemad, kes väeosa krediidiga varustavad.

Arakasutamata krediidid jäetakse lahti neljaks kuuks. Krediitide juurdearvamine toimub vähe-
sel määral terveks aastaks, kuna segab riigi bilansi kõik krediidid, mis antud eelarvega. Nende kohta tuleb koostada kasutamise kava. Kui krediidid on kuulutatud vabaks siis antakse kätte.

Kui aga krediite aasta jooksul ei kasutata siis suletakse krediite.

Riigi tulud (kõik maksud ja trahvid mis riigile kuuluvad seaduse põhjal).

Nende algatamine ja sissenõudmine lasub väeosade ülematel, kus tulud määratud. Kui aasta jooksul ei jõua sissenõuda, siis saadab raha-arveosakonnale andmed edasi kes peab üldist võlgnike nimekirja ja nõuab sisse (Näit. kaasaviidud riided). Kui lootust kättesaamiseks pole siis kustutatakse vastav summa. Raha-arveosakonnale esitatakse aruanne.

Tulud kantakse sõjaministeeriumi krediidi uuenduseks.

Kulud 1) antakse nimeliste nõudmiste põhjal teenistustasud, varustusrahad jms.) 2) antakse avansina ette.

Teenistustasud on meil määratud ametikohtade järgi. Auaste ei loe. Ainult leitnandid kes teatava aja teataval kohal teeninud saavad kõrgema auastme järgi palka.

Palgalehed - nende järgi nõutakse välja kredite. Mõned summad (pensioni) jms. peetakse sellest kinni.

Majapidamise kulude kohta tuleb esitada järgmise kuu eelmise kuu 20-daks, mille põhjal assigneeritakse teatud avanss. Avanss antakse kuu kohta. Peale suuremate ostude sooritamist tuleb ülejäänud summad 3 pv. jooksul tagasi maksta. Kui rahas tuleb puudus, siis saab juurde. Ka pangas võib raha pidada.

Sõjaministeeriumi arvepidamise süsteem on lihtne, et sellega saaks toime tulla ka väheste kogemustega isik. Nõnda on väeosades, kuna keskasutises on aga 2 k raamatupid. süsteem.

Väeosades tähtsamad on

- 1) Kassaraamat
- 2) Raha abiraamat.

Riigi eelarve summad jagunevad

- 1) Erisummad
- 2) Säästsummad
- 3) Üleminevad summad

Kassaraamatu skeem.

Sissetulek			Väljaminek
Kuupäev	Järjek.nr.	Kellelt ja millise dok. põhjäl saad.	
		Abiraamatute lk. ja järj. nr.	
		Hüügi- kulud.	Summa
		seelarve	Uued summad

Raha abiraamat

Järjek.nr.	Kuupäev	Läbikäigu kirjeldus	Kassaraamatu järjek.nr.	Üldise läbikäigu summad	Maksukäskude assigneerit. summad	Teenistus tasu §1	§2	
				Sissetulekud	Väljaläinud	Sissetulnud	Väljaläinud	jne.

Väeosade üleminevad summad on ajutiselt väeosade kasutamises, kuuluvad üleminevale. Intressid neilt langevad mingi väeosadele. Ka erasumme kasutatakse ottenahtud korras ja otstarbeks.

Säästussummad tekkivad siis, kui suudetakse kokkuhoidlikumalt läbi tulla, kui on ette nähtud.

Erisäästussummad - tekivad näit. toitlustamise alal, neid võib kasutada aasta jooksul ainult samaks otstarbeks. Aasta lõpul kantakse üle üldsäästussummadesse, mida kasutatakse vastavalt koostatud säästussummade eelarvele.

6% sõjaminist. käsutada

4% diviisi ülema

10% mobilisatsioon summaüks.

Ülejäänud osa 80% väeosa enda kasutada.

Varustus.

Varustuse nõudmine toimub keskladudest teatud tähtpäeval, mis selleks ettenähtud. Mõnel korral vaid 2 k aastas.

Nõudmise esitatakse väeosa maja ülemale ja vastava ohvitseri allkirjadega. Varustuse vastuvõtjaks määratakse isik, kes tunneb asja.

Kui ilmuvad puudused, siis võetakse tagasi. Olelevad erilaad: toiduainete, gaasivarustuse, lõhkeainete jms. laod.

Käskkirjaga arvestatakse toidule ja seebile.

Toiduvara koostatakse 1/4 a peale. Näeb ette toiduainete koosseisu ja hulga isiku peale. Mis kavas ettenähtud seda tuleb täita, kas või kasutades säästsummade abi, välja anda tuleb kõik mis ette nähtud.

Toitlusohvitser ja köögi korraldaja on olemas köögi toitlusleht, mille järgi käiakse.

Kraamivarustus.

Üldine kraamivarustus - sõjatagavarad, mis asuvad keskuse juures, s.t. sõjaväe üldladudes või on antud väeosade juurde.

1) Väeosa kraamivarustus asub väeosade juures.
2) Isikuline " " läheb kaadri isiklikuks. Reservlane peab kaasa tooma otstarbeks 2 paari pesu, head jalatsid ja pealistrõivad. Transport ala on meil normeeritud ja varustus ette nähtud.

Teised varustised näit. 1) sanitaarvarustus, 2) veterinaarvarustus jne.

Ka kinnisvarade korraldamine ja nende kasutamine kuulub ka väeosadele.

Kinnisvaramaksud tasutakse sõjaministeeriumi eelarve korras. Muud naturaalsed kohustused kannavad väeosad. Metsad ja põllud - laagri platsidena ja õppeväljadena, kui neil õppe ei toimu, siis tulundatakse.

Näit. metsatulundamiseks koostatakse kava, mis tuleb müüa, kuhu istutada kuhu kraave kaevata. Näit. ka veel summad, mis väeosa saab metsa puhastamisest lähevad väeosa säästu.

Ehitusmaterjali saab tasuta, kui seda lubatakse. Küttepuud arvestatakse aga nagu ta oleks riigi käest saadud.

Kui näit. väeosad tahavad püstitada hoonet, siis peavad esitama eelarve skeemi, siis koostatakse plaani vastavalt eelarves üles võetud sum-

madele. Sõjamin. käes on kontroll.

Teede ehitus.

Teede ehitus toimub teede ja korteriosakonna poolt. Edasi kütte ja valgustuskulud on normeeritud. Küte määratakse kindlaks ahjude järgi vastavate nõudluste põhjal vastava komisjoni poolt.

Valguskulud on ka tähtsad. Kui aga tullakse läbi odavamalt siis ülejääk moodustab säästsummad.

Muu inventar on normeerimata s.t. kasutatakse tihti säästsummasid.

Töökojad. Majanduslikud töökojad.

Ühed on lihtsad-, teised aga õppe või tehnilised töökojad. Nad alluvad maj.ülematele, või vastavate juhtide korraldustele. Peetakse üleval vastavatest krediitidest. Väeosa võib asutada ka majandus ettevõtteid näit. leivaahju, siis kui ta leiab, et saab keda odavamalt teha, kui era-töösturid.

Edasi sõduri poed on ka väeosa ettevõtted. Soodustused - saavad prii ruumi, samuti ka prii kütet ja valgustust. Nad tohivad aga müüa ainult sõduritele, juurde võivad lisada kuni 10-15% kauba hinnast.

Kontroll.

võib olla kas alaline järelvalve ja erakorraline revisjon või inspeksioon.

Väline kontroll - riigikontrolli ja teised ametnikud, kes on määratud revideerima.

Sisemine kontroll - väeosa ülem, maj.ülem - alaline revisjon, tihti aga ka vastav komisjon. Aastas kord tuleb koostada, teha inventuuri - kas on kõik alles.

Komisjonid vasutavad, kui nad jätsid tähelepanemata puudused, mis olid märgatavad normaalse tähelepaneku juures. Kui kahjukannataja ei suuda tasuda, siis vastutab komisjon.

Vararaamat. Varad võivad olla väeosas laos või allüksuste käes.

Vararaamat.

Jrk.nr.	Kuupäev	Sissetulek kust saadud dokum.nr.	Palitud		Mütsid		Jne.
			Saad.	Väl- ja ant.	Saa- dud	Väl- ja an- tud.	

Kontrolli mõttes iga kompani peab veel kontrollraamatu.

II süsteem.

Jrk.nr.	nr.	Kuupäev	Kollele	Viilid			I komp.		II komp.		Jne
				Sisse- makst.	Välja- makst.	Seis	Saadud	Välja- ant.	Saadud	Välja- ant.	

Üksikute kompanide
kontod!

Sõjaväe majapidamine sõja ajal.

Keskmiselt tuleb iga liinilolija kohta tagalas 9 töö- töõjõudu kaitsesõjas, ja 12-3 inimest pealetungi sõjas.

Lahingtangi jaoks tagals peab töötama	46 inim.
Lennuki edukaks stardimiseks	60 "
kahuri tarvis	80 "

Inglise autorid arvavad, et 1/4 inimestest peab osa võtma sõja tööstusest.

Suurriik 1 km rindel vajab aasta jooksul
50.000 - 100.000 hobust ja vankert. 1600 suurtüki, 5000 õhukaitse kahurit, 12.000 leegiheitjat

12.000 lennutõrje kahurit 20.000 lennukit jne.
1.1/2 milj. sõjaväge vajab 150.000 tanki. Suurriigi maa ja õhuvägi vajab, tarvitab umbes 30 milj. tn. rauda ja terast 15 milj. tn. aastas.

Sõjavägi peab olema tehniliselt ja elutarvete-ga varustatud, et ta suudaks vastu panna, ka si-sieriigis peab olema küllaldane varustus.

Majanduslik ettevalmistus sõjaks.

- 1) Kõige pealt on vajalikud krediidid rahas ja varustuses.
- 2) Peavad olema kõik vajalikud võistlusvahendid ja elutarbed.
- 3) Tuleb elanikkonnale kindlustada tarvete rahul-damist.
- 4) Tuleb säilitada majanduse tootmisvõimu.

Edasi tuleb selgitada:

1) Vajadust, tarvitust, 2) riigi ja rahva majanduslikku võimu, 3) kust sõja korral saadakse varustust ja raha, kui oma maa ei suuda seda anda.
a) Iga riik suudab välja panna keskmiselt 10% oma rahvaarvust. Tegelikult suudetakse ka vähe rohkem. Tihti aga osutub varustus mitte küllaldaseks, see aga määritleb sõjaväe arvu.

b) Riigi ja rahva vajaduste selgitamine - teatud vajadustest tuleb loobuda, tuleb neid piirata.

3) Selgitada riigi maj.-kud võimed (üksikute maj. alade kaudu ja kas selle maj. ala võimed on rahul-davad.

4) Selgitada vajadust sõja korral. Kui mitte siis kust saab juurde. Edasi tuleb selgitada, millis-te maj. poliitiliste abinõudega saaks suurendada toodangut, kutsuda ellu töenduslikke käitisi riigi osavõtul. Riik kindlustab tasuvuse. Põlluma-jandust tuleb ratsionaliseerida, tuleb panna palju rõhku toodangu tõstmisele. Inglismaa tõstis too-dangu sõja ajal 140%-le. Kui aga aineid pole siis selgusele jõudma, kust neid saab.

Samuti tuleb ettevalmistada tööstuse mobili-satsiooni. Olles teadlik meie vajadustes ja töös-tuse võimetest seame kokku kava, millise ülesande saab tööstus sõja ajal. Kui tööstus sõja ajal toodab paljuprodukte mis rahua ajal, siis üleminek on lihtne. Kui aga nõutakse teist liiki tooteid, siis üleminek on raskem. Tal peavad juba rahu-ajal olema muretsesetud vastavad seadised. Samuti

peavad olema õppinud töölised. Kõik peab olema üksikasjalikult välja arvestatud, kust saab üht ja kust saab teist. On paratamatu tööstuse mobilisatsioon ja ka toiduvahendite mobilisatsioon.

Kõik mis rahu ajal saab teha, tuleb teha nüüd. Inglismaal leivakaardid on juba ettevalmistatud.

Raha - ettevalmistus rahanduses!

Emisjon, laenud, maksud.

Emisjon on elujõuline siis, kui on kate! Venemaal oli 98% kullavarasid. Samuti ka Prantsusmaal ja Saksamaal. Sõjavajadused aga osutasid ikkagi märksa suuremateks.

Riigid lahkusid kullaalusest, tekkis paanika pankades, hoiused võeti tagasi, selle tagajärjeks oli lõpmatud krahhid. Ainult Inglismaa jäi kullaaluse juurde makstes kulda paberraha eest.

Ka meil oli suur puudus rahamarkide järgi.

1919.a. I	II veebr.	oli 16 milj.	väärtuses
E.P.	I III märts.	" 31,6 milj.	"
	I IV apr.	" 60,0 "	"
	I (V) mail	" 100,0 "	"

Lõpuks suurenes see 30 kordseks. Ja ikkagi oli neist puudus. Lubati ka Tallinna börsiseltsi arvekojale oma maksutähti välja anda 90 milj. riigi marga väärtuses. Siis obligatsioonide trükiti Soomes 20 milj. marga suuruses.

1918.a. dets. lõpuks Saaremaa maanõukogu andis välja 5% võlakohustusi, nad muutusid sunduslikuks maksuvahenditeks. Seda tegi ka Narva linnamanufaktuur (Pantlehed).

Inglismaa kattis 28% sõjakuludest otseste maksudega. Teised aga kasutasid emisjonit (Venemaa, Saksamaa). Eestis sõja ja Maj. mobilisatsiooni korral kõik ministeeriumid ja omavalitsused võtavad sellest osa. Maj. ministeeriumi ülesandeks on riigi ja rahva maj. ettevalmistus, vajalise rahamärkide soetamise korraldamine ja valitsemine. Edasi maj. mobilisatsioonile ülemineku korraldamine. Ka rahva toitluse korraldamine.

Põllumajandusmin. korraldab põllumajandust. Mõned kultuuriomavalitsused võidakse mõned ülesanded oma peale panna.

Töökohustusseadus. Võidakse kohustada elanike evakueerimist, kõige nende varandusega teatavatest

ringkondadest.

Varahoidja VMS

Kulumise kõdumise rikete jne. tagajärjel - kõlbmatuks muutunud varad eraldatakse ja hoitakse alal kuni nende kõlbmatuks tunnistamiseni. Seda tehakse 2 x aastas 1.III ja 1.XI (märts, nov.).

Kõlbmata vara kohta teeb vastav maj. või erialaohvitser akti ja esitab majandus, või vastava eriala ülemale.

Väeosaülem võib kõlbmatuks tunnistamiseks määrata komisjoni.

Aktis tähendatakse:	1) Koostamise aeg ja koht
Aktis tähendatakse	2) mis alusel ja kelle poolt
eraldi normimata ja	akt koostet.
normitud väärtus.	3) vara nimetus, kaal arv ja
1) Normitud vara	muud andm.
puhul kinnitajaks	4) vara väärtus
on - väeosa ülem.	5) kõlbmatuks tunnistamise
	põhjus jne.
2) Normimata var.	
puhul aga keskasu-	
tus.	

Puudujäägid tehakse kindlaks revisjoniga.

Kõlbmatuks muutunud varustus peale sellesk tunnistamist kustutakse vararaamatust, juhul kui aga temast saab veel kasutamiskõlbulist materjali siis võetakse see materjali raamatusse.

Kõlbmatuks tunnustatud varustust millel kaubanduslik väärtus müüakse koha peal ära. Müük võib toimuda lihtmüügina, kui müüdava varanduse hind ei ületa kr.100.-, kui ületab siis enampakkumise teel.

Kõik kaitseväge varustus märgitakse nende eraldamiseks - eraldi hoidmiseks nagu arstiriistad, kõiksugused materjalid ja ained mis võivad evida individuaalset väärtust ning tähtsust.

Varustusvalitsus.

Väeosad saavad Varustusvalitsuse poolt kütte ja valgustust arvestatakse väeosa kütte ja valgustuse raamatutes.

Allüksustes raamatuid ei peeta.

Väeosa majapidamine.

Eesti sõja ajal: 1) keskasutiste majapid.

2) väekoondiste majapid.

3) väeosade "

See on tsentraliseeritud majapid. vorm.

Väeosa majapidamine - maj. ala seesmine korraldus ja juhtivate ning täidesaatvate organite tegevus.

Väeosa majapidamine oli juba roomalste ajal kõrgel järjel.

Siin võib olla kaks süsteemi.

1) varustust võib välja jagada üks organ s. oleks tsentralisatsioon, või

2) väiksematel üksustel võib olla iseseisev majapidamine - detsentralisatsioon.

Ametisikud peavad tegutsema:

- 1) aktiivselt, hoolselt ja otstarbekohaselt,
- 2) riigivara tarvitama kokkuhoidlikult,
- 3) osineda ettepanekutega paranduste läbiviimise suhtes,
- 4) korraldavalte teostama järelvalvet.

Personal jaguneb:

- 1) Juhtiv personal - maj. ülem - vastutav juht,
- 2) korraldav personal - maj. ohvitserid ja allohvitserid,
- 3) töölised - teostava töö tegijad.

Kaitseväel on tulusi vähe neid kantakse kõik riigitulude arvele näit. metsa puhastamine. Kõik toimub vastavate kavade kohaselt plaanide ja taskide põhjal. Enne koostatakse eelarve, kalkulasioonid siis asutakse asja juurde näit. hoonete remondi korral.

(Pilet nr.5)

Vanasti oli sõjapidamise eesmärgiks saavutada oma rahvale elamisvõimalusi, vanasti kaubitsemine, sõda ja röövinine käisid käsikäes (nii kreeklastel, fõniiklastel kui ka roomlastel). Majanduselu oli tol ajal ekstensiivne seepärast oli suur vajadus elamisruumi järgi, millele kaasa aitas veel rahvaarvu suurenemine. Nii näit. Ateen oli selles mõttes ühekülgne - tegeles kaubitsemisega - põllumajandus oli tagaplaanil, Sparta samuti ühekülgne tegeledes põllumajandusega, kusjuures kaubandus oli tagaplaanil.

Vana aeg moodustab enesest terve sõdade ahela. Sõjad pärslastega, kartaaglastega, nende juures sõjaväetuuna moodustasid eri kiht - tähtsamad kodanikud ning osalt palgasõdurid. Edasi kaubandus-

likud huvid viisid kokkupõrkele roomlastega. Alalised sõjad, eriti aga sõjad Hanibaliga väga kurnasid Rooma loomulikku majanduslikku baasi ja takistasid tema varade täiendamist. Room ei jõudnud enam ennast toita ja rahvas muutus kaubitsejaks, teiselt poolt tekib suurmaaomandus kuna väike põllumajandus kaob. Suurte koormatuste tagajärjel väikepõllupidajad satuvad raskustesse, völgadesse ning see kiht varsti kaob - muutub proletaarlasteks. Nendest riik palkab endale sõjaväge.

Feodalism oli rajatud vasallide võimule, vasallid tulid oma sõjavägedega ja oma varustusega. Naturaal majapidamine oli siin komistuskiviks. Peavägi koosnes ratsaväest, kusjuures jalavägi ainult teenis teda. Suurim rüütli sõjavägi oli 8000 inimest. Rahvas ei võtnud osa riigikaitsest. Ristisõjad näitasid rüütlite jõuetust ja toimus seejärgi muutus sõjaväes. Varustus oli samuti ristisõdade ajal väga halb.

Kaubanduse arengufa, mis käis käsikäes linnade arenguga ja teiselt poolt väikemajapidamise hävimine tunnistas vasta proletariaadi, neid kasutati palgasõduritena nii vasallid kui ka kuningas, kes elasid alati vaenus. Linnad toetasid kuningat, kun omalt poolt tahtsid lahti saada vasallidest ning taotlesid suuremaid õigusi. Terved rahvad spetsialiseeruvad sellel alal sveitslased, hollandlased, hispaanlased.

XV ja XVI saj. hakati formeerima sõjaväge käsitöölistest ja põllupidajatest makstes neile head palka - nad rändasid ühelt vasallist teise juurde, vastavalt sellele kes maksab rohkem.

Nii sai Wallenstein üheks mõjuvaks vürstiks 30a. sõja tulemusena.

Kapitalistid finantseerisid vasalle, need aga sõdisid palgasid mehi. ~~XXXX~~ Mehed said toitu ja palka, ning ka röövisid. Rüüstanise pärast venisigi 30a. sõda nii pikaks.

Merkantilism - rikkuse aluseks raha - aktiivne välikaubanduse bilanss.

Sõdasid peeti nii, et rahvas seda ei märkaks (Friedrich Wilhelm Preisi), hakatakse noodustama tagavarasi. Võimaldatakse teatava summa eest ennast sõjaväekohustusest ära osta.

Tänapäeval oleme põdenud ajajärku kus kogu rahvas peab kandma sõja raskusi ja neist osa võtma. Seda nimetat. totaalseks sõjaks. Sõjafinantseerimine seepärast seob sõjaväemajapidamist rahvamajandusega (laenu, maksa kulla alus välisraha).

On tähtsad sõjavonid, kuna tavalistest sissetulekutest sõja ajal ei jätku, ühe kuuga kulutatakse rohkem, kui aasta jooksul rahu ajal.

Esmajärgulise tähtsusega on:

- 1) Toit, võistlusvahendid (professionaalsed vahendid),
- 2) Tehnilised abinõud (liiklus side jne.)
- 3) Materjaalid (toorained abiained).

Eriti suured on professionaalsete vahendite tähtsus. Tänapäeva sõda on materjali sõda, peab vastu see, kellel on suuremad majanduslikud ressursid.

Relvastatud jõudude tegevus sõltub suurel määral: 1) relva omadusest,

2) lahing väljaõppest,

3) sõduri moraalsest kasvatuses..

Võidetud rahvale pannakse aga kohustused kahjude tasategemiseks. Nii riigid ja rahvad otsustavad oma seisu sõdade kaudu. Praegu eesotsas sammuvad fašistlikud riigid ja Venemaa.

Sõjaväe tööndus, leiutised, patendid suurendavad turgu. Sellega aga ei saa muidugi liialdada. Kuna sõjaväele tuleb vaadelda kui kindlustuspreemia peale, mis tagab rahva julgeoleku. Sõjariisiko on aga üks kõige suuremaid!

Tänapäeval sõjavägi vajab väga suuri ressursse 25-50% ja isegi rohkem riigieelarvest määratakse sõjaväele.

Väeosa majapid. väeosa maj.ala seesmine korraldus ningjuhtivate ja täideviivate organite tegevus sel alal.

Peab tagama 1) väeosa koosseisu kuuluvate allüksuste ja isikute materiaalsete ja kultuur. tarvete rahuldamist. 2) soodsate maj. tingimuste moodustamist väeosa õppe ja lahingtegevuse edustamiseks, 3) otstarbekas riigivarade kasut.

Ametisikute õigused ja kohused ja vastutus.

1) teotseda aktiivselt ja otstarbekalt, 2) kokkuvõtteid ja korralik hooldamine, 3) esineda ettepa-

nekutega uuenduste läbiviimiseks.

Vastutab kahjude eest: 1) kui täitis korraldust ja 2) kui käis seaduse vastu.

Riviülemad:

I. Väeosavõlem - majapid. kõrgeim juht väeosas, annab maj. ülemale üldiseid juhendeid kooskõlas maksimate õigusnormega ja tegeliku elu nõuetega.

A. 1) valvab et väeosa oleks sõjavalmis vastavalt mobil. kavale, 2) et varustus mobil. oleks korras 3) ja et maj. alal tegev. isikud omaksid vajalikud oskused ja oleks korralikud.

2) valvab et teenistustasud, palk ja varustus oleks õiglaselt käes, 2) et see oleks hea kvaliteet. (ka toit) 3) et võitlusvah. hoold. ja käsit. toimeks korralikult 4) et hobused oleks korralikult toidetud 5) et väeosa seadised oleks korras ja õigeaegselt remonditud, et 6) valitseks kokkuhoidlikkus ja et 7) säästsummade kogumisega ei piirataks tarvilikke vajadusi.

B. Edasi määrab kindlaks kasarmute ja allüksuste piirkonnad. Teatab pankadele, kes võivad väeosa eest raha vastu võtta.

C. Revideerib:

1) väeosa rahasummade seis vahemalt kord poole eelarveaastas.

2) muud riigi vara üks kord eelarveaastas.

D. Võtab süüdlased vastutusele ja nõuab kahjud ise. Eemaldab isikud, kes panid toime kuritarvitusi ja nimetab nende asemele ajutiselt aued.

-E. Paneb ajutiselt maj. ülesandeid väeosade ohvitseride peale.

F. Määrab komisjone võistluspakkumise korraldamiseks.

G. Lubab maj. ülemale avansse.

H. Võtab kahju riigi kanda normimata varustuse alal 10-kroonini üksikul juhul ja säästsummade arvel 100-kroonini igasuguse varustuse alal.

II. Väeosa ülem abi. - tekitab väeosavõlema poolt peale pandud kohuseid, omab patuli õiguseid.

III. Väeosa staabiülem (adjutant) - allüksuse

ülemä õig. ja kohust. Peale selle vaatab kantseleimaterj. kasut., ruumide ja vara korraliku hoidmise, korraldab väeosa arhiivi ja maj. ala kirjavahetuse registreerimist ja et rahalisi sisetulekuid puudutav kirjavahetus registreerit. kontrollraamatu sellekohases eriosas.

IV. Pataljoni ülem. (üldiselt samad ülesanded, mis väeosa ülenal) valvab allüksuse majapid. korralikkuse eest. Revideerib kord aastas.

V. Allüksuse ülem (komp., patarei, eskadroni ülem). Sama nagu patül, valvab eriti sõjaajal, et sõdurid saaks kätte oma varustuse ja söögi (mitte aga et kõik kaitsväelased nagu üelmised) edasi et varusid uuendatakse ja et kõik oleks korras ja et kõike oleks vajalikul määral.

Siis:

- 1) kontrollib ja kirjutab alla varustuse ja tasude nõudmised ja nimestud.
- 2) kontrollib ja korraldab allüksusele väljaantava vara hooldamist ja arvest.
- 3) jagab välja isiklikult rahalised tasud.
- 4) korraldab varustuse väljajagamist ja kõlbm. varustuse lattu paigutamist.
- 5) jagab ruumid alluvate üksuste vahel ja valvab korra järgi.
- 6) korraldab toitlustamist, kui see toimub iseseisvalt.

Vaatab, et alluvatel oleksid vajalikud oskused. Revideerib sõjamaterjali ja muud allüks. vara kord veerandaastas. Paneb ülesandeid alluvate peale.

VI. Rühmaülem (sõjaajal kompül) valvab et rühmas oleks kõik korras, kontrollib kord kuus.

VII. Veltveebel (pootsman) - on allüksuse ülema lähem abiline. Valvab, et temale alluvad isikud täidaksid oma kohuseid korralikult, et toit ja m. oleks kõik korras ja puhas (relvad, ruumid).

VIII. Rühnavanem (sõjalaevastik ruumivanem õpetab relvade käsitanist ja selgitab vastavaid määrusi. Peab varustusenimekirju. Valvab sõdurite puhtuse järgi, kontrollib relvi j.n. vara kord nädalas. On varustuse väljaandm. ja äravõtm. juures. Valvab et kõik oleks korras.

IX. Jaoülem (sama mis rühnavanem alluvate suhtes). Peale selle viibib relvade puhast. juures.

Vaatab varustuse igapäev üle, vaatab, et lahkuvad sõdurid varustuse üle annaks, võtab selle tarbekorral oma hoiule.

Erialaohvitserid:

I. Arst - sanitaarvarustuse kontroll, ostmine, hoidmine, väljaandm, arvest, ja aruannete koostamine. Tervishoiunõuete silmaspid. kontroll. Toiduainete kõlbulikkuse kontr. ja toidukavade koost. Vanemarst vaatab läbi enne majutamist ruumide kõlbulikkuse, kontrollib kord nädalas kõiki asutisi ja locus'i tervishoiulisest küljest. Nooremad arstid täidavad vanemarsti või väeosaül. poolt peale pandud kohuseid.

II. Velsker - tema hoole all olevate varade hoidmine ja arvestus. Desinfektsioon.

III. Veterinäärarst - hobustelaatsareti ja selle majapid. juhtimine. Arvestab. Teatab puudustest, samad õigused, mis allüksuse ülemal, nii ka arstil.

IV. Veterinäärvelsker - Puhtus ja kord hobuste laatsaretis.

V. Pioneerohvitser - Pioneervarustuse korrahoid (ja arvestus kui eriladu). Hoolitseb nende parandamise uuendamise ja tagavarade värskend. eest. Kontrollib 1.aprilliks ja 1.oktoobriks

VI. Pioneerallohvitser: - on pionerohvitseri abiks.

VII. Gaasikaitseohvitser - gaasivarustuse korrahoid ja et seda oleks vajalikul määral, juhib gaasikaitsetöökoja tegevust, korraldab par. saatmist ja väljaandmist ja arvestamist kui on eriladu. Kontrollib kord veerandaastas.

VIII. Gaasikaitseallohvitser - eelmise abi. Parandab varust. eelmise juhatusel. Hoiab korras, disinfitseerib vajad. korral.

IX. Sidekomando (rühma) ülem - sidevarustus.

X. Spetsialistohvitser - instruktor, pootsman ja allohvitser. Peab tundma oma eriala materjalosa. Koostab aruanded ja remonditööde kavad. Annab vajaliku materj. ninistu maj. ohvitserile kelle väljanõudmiseks vaatab üle. Hoolitseb et tema üksus tema endal oleks korras ka mobilisatsiooniks.

Instruktor, pootsmann, allohvitser. - juhatab erialameesk. tegelikku tööd vastavalt spetsial. ohv. juhenditele. Teostab järelevalvet.

XI. Raamatukoguhoidja ja orkestrijuh - raamatute ja muusikariistade korrashoid.

Majandusohvitserid ja -allohvitserid.

I. Majandusülem (patüli õigused) Majapid. tegelik ja vastutav juht. annab üldisi korraldusi majapid. alal.

- 1) valvab et kõik allüksuste ülemad ja ametisikud täidaksid korralikult oma kohuseid ja et seadusi ja korraldusi silmas peetaks.
- 2) annab juhtnõore tööjaotuse kohta.
- 3) korraldab raha ja varust. õigeaegset väljanõudmist, andmist ja arvestamist.
- 4) kustutab kõlbmatud varad ja realiseerib need otstarbekalt.
- 5) juhhib alluvate tegevust väeosa rahasummade ja krediit.
- 6) väeosa varust. kavad ja selle uuend. kavad noor. maj.ohvitseridega.
- 7) hoolitseb väeosa ja riigitulude õigeaegse sissenõudm. ja korraliku arvest. eest.
- 8) Remondid, korrastustööd.
- 9) Leida maj. kasulikke võimalusi varust. ja mater. muretsemiseks ja maj. oper. sooritamiseks.
- 10) Hoolitseda et toit oleks maitsev ja mitmekesine.
- 11) Hoolitseda kult. tarvete rahuld. eest.

Edasi et:

- 1) mobil. kavad majapid. alal oleksid korras ja et selleks olemas vajalik varustus,
- 2) et oleks vajalikud tulekaitsevahendid,
- 3) ettev. oleksid organiseerit. maj. tasuvuse põhimõtteil.
- 4) krediite ja säästsummasid kasut. otstarbekalt eelarve piires.
- 5) üldiselt valitseks seadusepärane korralikkus ja kokkuhoidlikus.

Edasi maj.ül. 1) korraldab este, võistluspakkumiso. 2) kirjutab alla maj. alasse puutuva kirjavahetuse ja 3) peab iseseisvalt kirjavahet.

Peab revideerima: 1) iga kuu alul kassa tegelikku seisust, raharaamatute sissenõudm. ja väljaant. avansside tarvitamist, 2) kord veerandaastas ette-

teatamata kassat, 3) kord aastas kõike.

Edasi on tal õigus:

- 1) revideerida oma äranägemise järgi
 - 2) lubada välja anda avansse varust. soet. tarviduse piirides ja muudeks kuludeks kuni kr.300.- igal üksikul juhul.
 - 3) teostada lihtoste kuni 2000.- kr. väärtuses.
 - 4) müügid enampakkumisega piiramatul suuruses ja lihtmüügid kuni kr.100.- igal üksikul juhul.
- Majül peab tundma ümbruse maj. võimalusi, varusid ja turutingimusi seal, ülevõttes võetud varustuse eest vastutab.

II. Arveohvitser. On majül. abilise väeosa rahanduse ja arvepidamise alal.

Tal on kompüli õigused.

Siis:

- 1) raha vastuvõtmine, hoidmine, väljaandmine ja arvest.
- 2) rahaliste nõudmiste, tasu ning jagamislohtede ja rahaliste dokum. koost.
- 3) väeosa tulu, kulu ja säästsummade eelarvete koostam.
- 4) kirjavah. korrald.
- 5) raha nõudmiste, arvete, aruannete kontrollimine ja süstematiseerimine.
- 6) muretseb kantseleitarbeid.

Peab

- 1) kontrollima ja kinnitama oma allkirjaga rahalised dokumendid ja kokkuvõtted kassaraamatuis ja raha abiraamatus.
 - 2) pidama isiklikult kassaraamatut.
 - 3) hoidma maj.ül. pitsatit.
- Võib kontrollida talle alluvate arvepidamist. Vastutab õiguse eest.

III. Varahvitser: (kompüli. õigused ja kohused) maj. ül. abiline kraami, tehnilise ja korterivarust korrald. alal.

- 1) igasuguste varade vastuvõtu, hoidm. ja arvest.
- 2) rätsepa, kingsepa ja pesutöökoja juht. ja väeosa sauna korrald.
- 3) allüksuste nõudmiste kontrollimine tema erialal.
- 4) väeosa nõudmiste koost. ja aruannete esit.

Edasi:

- 1) koostab väeosa varust. kavad.
- 2) hoolitseb korraliku paigutuse eest.

- 3) revideerib kord eelarveaastas kõiki ladusid ja võrdleb raamatutega.

IV. Toitlusohvitser: (kompül. õigustes).

- 1) toiduainete murets. väljaandm., hoidm. ja arvest
- 2) toidukava koost.

Hoolitseb mobil. varude varskend. eest, toidu hea-
duse, tervishoiunõuete jm. eest. Revideerib kord
veerandaastas toitlusladusid.

V. Töökompanii (töökomando) ülem.

- 1) Hobuste, - riistade, tallide ja mooni korrald.
Nõuab välja ja arvestab.

- 2) puusepa, sepa, lukusepa ja sadulsepa veok.
juhtim.

Revideerib kord pooles eelarveaastas hobustemoona.
Vastutab kõige korralikkuse eest.

VI. Relvurohvitser (suurtükitehnik) relvvar.
vastuvõtm. hoidmine, väljaandm. ja arvest. relva-
töökoja juhtim., et relvad oleksid korras. Revidee-
rib kord pooles eelarveaastas

VII. Diviisi suurtükiväe tagavaralao ja laske-
moonalao ülem.

- 1) esemete vastuvõtm., korrashoidja arvestus, kui
laoülem pole eriteadl. siis võtab kesklaost
vastu eriteadlane.
- 2) kontroll ladude üle, tuulut. temperat. ja tule-
kaitse seadl. üle.
- 3) nõudmiste koost.

Vastutab, et oleks õigeaegselt välja nõutud
ja korras, et parandat. kiirelt ja otstarbekalt ja
et vedu sünniks tehniliste nõuete kohaselt.

Majandusallohvitserid.

Väeosa ülemä poolt maj. ülemä ettepanekul
üleajateen. allohvitseridest, kes sooritanud vas-
tavad katsed või kel vastavad teadmised ja koge-
mused majapid. alal.

Alluvad maj. ohvitseridele ja täidavad nende
poolt peale pandud ülesandeid.

- 1) Peavad tundma oma eriala seadlusi, määrusi,
juhtnõuete.
- 2) Vajalikud teadmised nende varade tehniliste
omaduste üle.
- 3) Oskused arvestamiseks ja aruannete koostamisest.

- 1) Võtab vara vastu ja võrdleb selle arvu ja omadusi saatekirjaga ja kannab sisse vastavasse raamatusse.
- 2) Hoolitseb et vara oleks paigut. tehniliste nõuete kohaselt ja oleks kergesti kontrollitav.
- 3) Annab välja.
- 4) Teeb kokkuvõtteid lao seisu kohta.

I. Arveallohvitser: Arveohvitseri juhatusel selle ülesannete täitmine peale kassaraamatu pidamise.

II. Varaallohvitser: varade korrald. varaohtserilt saadud juhtnõuete kohaselt, riiete, saabaste passimine, parand., puhast. desinfektsioon.

III. Toitlusallohvitser: - sama mis toitlusohv. Siis toiduloolijate arvulise seisu ja päevalehe pidamine ning nõudmiste ja aruannete koost. toitlusohv. juhatusel. Neid võib olla mitu, kui on mitu kööki.

IV. Relvurallohvitser (suurtükimeister) on relvatöökoja vanemaks - sama.

V. Allüksuse majandusallohvitser.

- 1) Kütte, valgustusainete, varustuse ja inventari vastuvõtm., hoidm. väljaandm. ja arvest., mis antakse allüksusele välja.
- 2) Kõlbmatu ja üleliigse varust. tagasitoimet. varalattu.
- 3) Tarvitusel olnud riidevarust. puhastamise ja paranduse korrald.
- 4) Allüksuse varaaide korrald.
- 5) Varust. ja tasu nõudmiste koost.

Kui allüksus korraldab toitlustamist iseseisvalt

- siis ta 1) võtab vastu ja annab välja toiduaineid
- 2) korraldab toidu valmistamist, 3) koostab toiduloolijate päevalehed, 4) arvestab.

VI. Hobusemoona allohvitser: allub suurtükiväe-grupi maj. ülem. teisis töökomp. ülemale. 1) Peab tundma hobusemoona, 2) võtab vastu 3) annab välja, 4) arvestab, 5) et tulega käiakse ettev. ümber.

VII. Allüksuse relvurallohvitser. 1) Relvade vastuvõtm. väljaandm. ja arvestamine. 2) Paranduste korrald. 3) tagavarade korrashoidmine allüksuses. 4) Järelevalve.

Töökojad:

I. Töökoja ülem. 1) Juhib töökoja tegevust. 2) Vastutab töö headuse eest. 3) Valvab tööde ja materjalide õige arvestuse järele. 4) Muretseb õigeaegselt vajalikud materjalid. 5) Valvab tehniliste nõuete täitmise järgi (töötervishoid).

II. Töökojavanem: on eelmise lähed abiline tööde vastuvõtmisel, täitmisel ja üleandmisel. Peab omama tehnilist ettevalmistust. 1) Avab ja lukustab töökoja ukseid. 2) Kontrollib tööloolekut ja õigeaegset ilmumist. 3) valvab töö korralikkuse järgi. 4) Valvab sisekorra järgi. 5) Koostab aruande - võib täita ka töökoja meistri ülesandeid

III. Töökojameister: 1) Juhib tööde tehnilist teostamist, õpetab töölisi. 2) Peab tööpäevaraamatut. 3) Vastutab tööriistade ja materjalide eest. Võib täita ka töökojavanema ülesandeid.

IV. Töökoja varahoidja - Toimetab tööriistade ja materjalide arvestamist.

Juhtivad ametisikud:

Kannavad vastutust nendele pealepandud ülesannete täitmise eest ametisoleku ajal. Ametisse astumisest ja lahkumisest teatat. väeosa käskkirjas.

Ametisse määramisel:

- 1) Tutvuneb tema juhtim. kuuluva majapid. üldise seisukorraga ettekannete ja ka revideerimise läbi.
- 2) Revideerib vara arvulist seisu ja paigutuse ning hooldamise korralikkust.
- 3) Võtab vastu vara raamatute, nimestute ja dokum. põhjal.

Puuduste kohta akt, mille kohta ettekanne.

Lahkuv isik jääb kohale kuni ülevõtmiseni, kui ei saa, siis tema asemel komisjon. See ka ametisiku surma puhul, kes teeb siis kindlaks vara arvulise seisu. Uus ametisik võib ka komisjoni nõuda, kui esineb puudusi.

Komisjonid määrab 1) väeosa ja maj.ül. lahkumisel diviisi ülem. 2) teiste lahkumisel väeosaül. Komisjonile antud tähtaeg ei või olla üle kuu.

Uus väeosaülem:

Peab ühe kuu jooksul kohale ilm. päevast arvates 1) Tutvunema üldise majapid. seisukorraga

(eriti puutumatute varudega). 2) Revideerima oma äranägem. järgi. 3) Tutvuma väeosa mobilisatsioonikavaga.

Jus majandusülem:

Uhe kuu jooksul: 1) Revideerib rahasummade tegelikku seisu võrreldes seda raamatutega. 2) Tutvub kõikide majapid. aladega ja 3) Mobil. kavaga.

Uus allüksuseülem:

10 p. jooksul revideerib allüksuse vara seisu ja paigut. otstarbekust. 2) Selgitab kas kaitsev. on saanud kätte tasud ja varustuse. 3) Võtab üle raha ja kirjavahetuse

Uus arveohvitser:

10 p. jooksul 1) Võtab vastu rahasummad, rahalised dokumendid, raharaamatud, väeosa maj.ül. pitsati jm. varad. 2) Revideerib tema korraldamisele kuuluva vara seisu.

Uus maj. või erialaohvitser:

Uhe kuu jooksul revideerib, võtab vastu varad ja nende raamatud ja kontrollib, kas aruanded ja nõudmised esinenud kuu kohta on ära saadetud ja tutvub varustuskavaga.

Uus majandusallohvits:

Uhe kuu jooksul võtab vastu ja võrdleb ja tutvuneb.

S Õ J A V A E M A J A P I D A M I -
N E .

=====

KODULIKOOL'i kirjastus ja trükk. Tartu, 1939.a.